

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ (กคร.)

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๐

คณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ (กคร.) ได้พิจารณาเรื่องการขออนุมัติจัดให้มีการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้

เรื่อง การพิจารณากำหนดแนวทางในการพิจารณาอนุมัติจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ

สืบเนื่องจาก กคร. ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ (นัดพิเศษ) เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณา เรื่อง การพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรณีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้สมทบเข้ากองทุนสวัสดิการของหน่วยงาน แล้วได้มีมติในประการหนึ่งว่า ข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เรื่อง การควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติให้จัดให้มีการเรียไรหน่วยงานของรัฐ กรณีเป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเอง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๘ (๑) ซึ่งหน่วยงานของรัฐอาจต้องพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบของทางราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น เพื่อความรอบคอบในการพิจารณา ที่ประชุมจึงเห็นสมควรเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. และผู้แทนสำนักงาน ก.พ. (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗) มาเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือร่วมกับ กคร. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการนำข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไปกำหนดแนวทางในการพิจารณาอนุมัติการเรียไรหรือการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียไรเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นประการสำคัญ โดยมีได้เป็นการหารายได้ของหน่วยงานเป็นสวัสดิการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือเชิญผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. และผู้แทนสำนักงาน ก.พ. (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗) เพื่อเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือร่วมกับ กคร. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการนำข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไปกำหนดแนวทางในการพิจารณาอนุมัติการเรียไรหรือการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียไรเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นประการสำคัญโดยมิได้เป็นการหารายได้ของหน่วยงานเป็นสวัสดิการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปตามนัยมติ กคร. ดังกล่าวข้างต้นแล้ว แจ้งตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร (กคร) ๐๑๐๖/๑๖๖๑ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐ ด่วนที่สุด ที่ นร (กคร) ๐๑๐๖/๑๖๖๒ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐ และ ด่วนที่สุด ที่ นร (กคร) ๐๑๐๖/๑๖๖๓ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐ (ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ดิราขการสำคัญจำเป็นเร่งด่วน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุม กคร. ในครั้งนี้ได้)

มติ ที่ประชุมพิจารณาเรื่องนี้ประกอบคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. เฉพาะในส่วนที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และ

ระเบียบ...

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้วเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรไม่ได้ เว้นแต่เป็นการเรียไรตามข้อ ๑๙ หรือได้รับอนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และข้อ ๑๘ ได้กำหนดให้ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ตามข้อ ๖ ได้นั้นจะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ใน (๑) - (๔) ซึ่งใน (๑) ของข้อ ๑๘ ได้กำหนดลักษณะและวัตถุประสงค์ในการเป็นกรเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเองไว้ กคร. จึงจะต้องพิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่เป็นไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ดังกล่าวตามที่ขอได้ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว โดยใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติภายใต้กรอบแนวทางการพิจารณา ดังต่อไปนี้

๑. ให้คำนึงถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรสำหรับกรณีเป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นลำดับแรก ร่วมกับกรณีเป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเองเป็นลำดับรองลงไปเพื่อพิจารณาอนุมัติตามคำขอในคราวนั้น

๒. ให้พิจารณารายละเอียดของการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรในกรณีต่าง ๆ ด้วยว่า หน่วยงานของรัฐสมควรจะมีแผนงานเป็นการล่วงหน้าอย่างชัดเจนว่า ในแต่ละรอบปี หน่วยงานของรัฐ จะทำการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรกรณีใดบ้าง มีจำนวนกี่ครั้ง และมีการนำเงินที่ได้รับจากการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรดังกล่าวไปดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขออนุมัติไว้อย่างไรบ้าง

๓. ในกรณีเป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นสำคัญ ให้พิจารณาอนุมัติต่อไปได้ โดยใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงวิธีการดำเนินการเรียไรที่มีความเหมาะสม และได้ใช้ความระมัดระวังที่จะไม่ทำให้บุคคลอื่นเกิดความเดือนร้อนหรือเกิดความอึดอัดใจ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการเรียไร เป็นต้น ในการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อหารายได้สมทบเข้ากองทุนสวัสดิการของหน่วยงานของรัฐเองนั้น เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๘ (๑) ประกอบข้อ ๖ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐยื่นคำขออนุมัติจัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรต่อ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุมัติในกรณีเป็นการเรียไรที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเอง และเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จึงจะทำการเรียไรต่อไปได้ ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับดังกล่าวมีเจตนารมณ์มุ่งหมายให้มีการควบคุมและกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียไรของทางราชการที่ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ได้นั้น จะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ซึ่งรวมถึงกรณีที่เป็นกรเรียไรเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั่นเองด้วย ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๙ ได้กำหนดให้กองทุนสวัสดิการอาจมีรายได้จากเงินรายรับจากการจัดกิจกรรมหรือการจัดบริการสวัสดิการภายในส่วนราชการเพื่อการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการได้ ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับดังกล่าวกำหนดรองรับให้กองทุนสวัสดิการ

ของส่วนราชการที่อยู่ในบังคับของระเบียบสามารถจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้ากองทุนของหน่วยงานดังกล่าวแล้ว ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงสามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้ากองทุนสวัสดิการภายในหน่วยงานดังกล่าวได้โดยชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีทั้งสองฉบับดังกล่าว ทั้งนี้ โดยมีข้อสังเกตบางประการให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการเรียไรได้นั้นจะต้องไม่ทำให้บุคคลอื่นเกิดความเดือดร้อนหรือเกิดความอึดอัดใจ และในกรณีหน่วยงานของรัฐที่จัดให้มีการเรียไรสามารถให้คุณให้โทษได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้พึงระมัดระวังว่าอาจเข้าข่ายการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) และมีความเสี่ยงต่อการเกิดข้อครหาว่า เป็นการใช้อำนาจหน้าที่และกฎหมายเพื่อผลประโยชน์แก่พวกพ้อง อันจะส่งผลในทางลบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของหน่วยงานของรัฐที่จัดให้มีการเรียไรได้ โดยสมควรถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน : กรณีการเรียไร เป็นต้น
